

TARTUNTATAUTIEN NEUVOTTELUKUNTA

Aika Keskiviikkona, 16.3.2022 klo 10.30 - 13.30

Paikka Teams

Läsnä:

Virolainen-Julkunen Anni, pj	(+)	Paunio Mikko	(+)
Anttila Veli-Jukka	(+)	Peltola Ville	(+)
Ekholm Sari	(-)	Puhto Teija	(-)
Helve Otto	(+)	Rahkonen Marko	(+)
Järvinen Asko	(+)	Rantakokko-Jalava Kaisu	(+)
Kantele Anu	(+)	Raulo Saara	(+)
Koivula Irma	(+)	Remes Sami*	(+)
Kankuri Tanja*	(+)	Rintala Esa	(+)
Kuoppala Jaana	(+)	Ruponen Arja*	(-)
Lampinen Olli	(-)	Räsänen Sirpa	(+)
Nagamori Jun*	(-)	Salminen Mika	(-)
Nieminen Tea	(+)	Syrjänen Jaana	(+)
Nuorti Pekka	(+)	Tulokas Pekka	(-)
Nystedt Johanna	(-)	Valtonen Kirsi	(+)
Palonen Eveliina	(+)		

Lopettaneet jäsenet, joiden seuraajien* nimitykset kesken:

Kolimaa Maire (STM), Lehtonen Olli-Pekka (Ahvenanmaa), Paakkola Katja (AVI), Pöllänen Riitta (Valvira)

Sihteerit: Emmi Sarvikivi, Saara Salmenlinna

Asiantuntijat:

THL: Hanna Nohynek, Liina Voutilainen, Katja Kotkavaara, Mia Kontio, Ulpu Elonsalo, Leif Lakoma

STM: Kirsi Skogberg, Mervi Lukkarinen

FIMEA: Anneli Lauhio ja Johanna Linnolahti, Johanna Nystedtin sijaan

1. Kokouksen avaus, läsnäolijat ja sidonnaisuudet

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10.30, totesi läsnäolijat ja muistutti sidonnaisuusilmoituksista.

2. Kokouksen asialista

Asialista hyväksyttiin.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirja liitteineen

Edellisen kokouksen pöytäkirja (liite 1) hyväksyttiin. Pöytäkirjat ovat julkisia hyväksymisen jälkeen.

4. Ajankohtaista tartuntataudeista ja rokottamisesta (muu kuin Covid-19)

Katja Kotkavaara esitteli ajankohtaisia tartuntataudeista (liite 2). Suomessa raportoidut influenssatapaukset ovat vähentyneet, helmikuussa vain yksittäisiä löydöksiä. Euroopassa influenssatilanne on vaihdellut maittain, suurin osa löydöksistä on influenssa A(H3)-tyyppiä ja poikkeavat rokoteviruksista. Positiivisuusaste noussut uudelleen yli 10 % eli yli epidemiakynnyksen. Kausikورونا- ja RSV-tapausmäärät laskeneet. Suomessa on annettu lähes 1,9 milj. influenssarokoteannosta. Rokotekattavuus työikäisillä 27 %, 65-vuotta täyttäneillä 63 % ja alle 7-vuotiailla 34 %.

Ulpu Elonsalo alusti ajankohtaisista asioista kansallisessa rokotusohjelmassa (liite 2). Pandemian aikana lasten ja nuorten terveystarkastuksia on voinut jäädä tekemättä ja dtap-tehosterokotuksia on voinut jäädä antamatta. Kouluterveydenhuollossa olisi nyt hyvä tarkistaa puutteet, esim. hpv-rokotussarja. Jatkossa hpv-rokotussarja annetaan peruskoulun 5. ja 6. luokilla. Tänä keväänä ja ensi lukuvuonna hpv-rokotussarjan voi tarvittaessa aloittaa myös peruskouluiän ohittaneelle alaikäiselle. Meningokokkirokotukset ovat tarpeen erityisiin riskiryhmiin liittyen. Duodecim Terveystieteen portissa julkaistu Neuko-tietokanta, jossa tietoa äitiys- ja lastenneuvola sekä koulu- ja opiskelija terveydenhuollon terveystarkastuksista ja tehtävistä. Influenssarokotteiden hävikistä valmistellaan tiedonkeruuta THL:ssä. Kansallisesta rokotusohjelmasta ja muista ajankohtaisista asioista, mm. Ukrainasta tulevien tartuntatautitorjunnasta ja rokotuksista, järjestetään webinaari.

Yersinia enterocolitica-selvitys on käynnissä, eri puolilta maata on saatu 6 epidemia-ilmoitusta. Kahdessa epidemiassa samanlaiset potilaskannat, jotka samanlaisia myös aiempina vuosina esiintyneiden kantojen kanssa. Aiemmissa epidemioissa epäilty salaatteja lähteenä. Selvitys jatkuu elintarvikejäljityksillä, näytteenotolla ja kantavertailulla.

Kansainväliset tartuntatilanteet: Malawissa uusi polio -tapaus leikki-ikäisellä, halvausoireet alkaneet marraskuussa 2021, aiheuttaja WPV1. *Candida auris* epidemia Italiassa jatkuu. Löydöksiä vuodesta 2019 lähtien, yhteensä 277 tapausta eri terveydenhuollon laitoksissa. Riski leviämiseen Euroopassa pieni. Isossa-Britanniassa todettu lassa-kuume tapauksia, jotka peräisin Länsi-Afrikasta.

Poimintoja Infektio-uutisista: TBE tapausmäärät kasvaneet, rokotusohjelma laajenee Kirkkonummella ja Lohjalla. Ukrainasta pakenevien mukana tulee myös lemmikkejä, rabies huomioitava.

Leif Lakoma alusti Ukrainan pakolaistilanteesta Suomen ja tartuntatautien kannalta (liite 2). Yli 3 miljoonaa ukrainalaista paennut pääosin EU alueelle. Tartuntataudit vain yksi huolenaihe. Keskeistä on turvata pakolaisten pääsy palveluihin ja huolehtia rokotuksista. Polion rokotuskattavuus on Ukrainassa heikohko, 60-90 % ja vaihtelee alueellisesti. Vuonna 2015 edellisen kerran ja 2021 syyskuussa ja joulukuussa todettu kaksi AFP-tapausta, puolen vuoden ikäinen ja 2-vuotias. Toisen lähikontakteilla todettu 19 oireetonta tartuntaa, levinnyt siis nopeasti. Tarkoitus oli aloittaa rokotuskampanja maaliskuussa, ymmärrettävästi ei nyt onnistu. Tuhkarokossa rokotuskattavuus 81,9 %, mikä ei ehkäise epidemioita. Vuonna 2019 ollut yli

57 000 tapausta. Riski leviämislle on olemassa. Covid-19 neljäs tautihuippu saavutettiin helmikuun alussa, rokotuskattavuus 35 %. Tuberkuloosin osalta Ukraina on korkean riskin maa, ilmaantuvuus 65/100 000. Vuonna 2019 uusia tapauksia lähes 30 000, näistä 27 % MDR-tubia ja 26 %:lla HIV-co-infektio. HIV-tapauksia on 257 000, joista vain 57 % on lääkehoidon piirissä. Rabiasta esiintyy pääasiassa villieläimillä, Suomeen tulevien lemmikkien rokotus ja sirutus oleellista. Lisäksi 30 vrk varoaika eristyksessä. Kurkkumätää todettiin vuonna 2018 10 tapausta. DTP-kattavuus 81.3 %. Gram-negatiivisten bakteereiden mikrobilääkeresistenssi on yleistä, mahdollinen ongelma sotavammoissa.

Keskustelussa todettiin, että STM:n Kuntainfo Ukrainan tilanteeseen liittyen on lähetetty kuntiin perjantaina 11.3.2022. Tilapäisen suojelun direktiivi on käytössä, mutta sen piiriin kuuluminen ei ole automaatio, vaan jokaisen pitää rekisteröityä tilapäisen suojelun tarvitsijaksi, jotta palvelut ovat käytettävissä. Muussa tapauksessa tarjolla on vain kiireellinen hoito. Tämä aiheuttaa ongelmia turististatuksella saapuville, tätä ei oltu riittävästi huomioitu kuntainfossa ja kaivattiin nojautumista myös terveydenhuollon ammattilaisten harkintaan. Tuotiin esiin, että viestinnän pitäisi tavoittaa paremmin toimijat, hoitopolkujen pitäisi olla selkeitä, samoin maksuliikenteen. Tilapäisen suojelun asiakkaila on sama polku kuin turvapaikanhakijoilla ja toteutuu Migrin toimesta. Viestinnässä huomioitava myös, että Ukrainan pakolaisten taudit eivät uhkaa Suomen väestöä, uhkaavat sairastunutta itseään. THL:ssa ohjeistukset ovat tekeillä. Ohjeistuksessa on huomioitu myös pakolaisten parissa työskentelevien suojaus rokotuksin. Peruseriaate on sama kuin aiemmin turvapaikanhakijoiden parissa työskentelevillä. STM:n valmiuosasto koordinoi mahdollisia suorja potilassiirtoja yhdessä SM:n kanssa EU:n pelastuspalvelumekanismiä kautta.

Todettiin, että Ukrainasta on mahdollista tuoda koiria Suomeen ja riski rabieksen tuonnille on mahdollinen. Rabies-rokotukset koirille on mahdollista saada maksutta, mutta haasteena on tavoittaa omistajat.

5. Ajankohtaista Covid-19 tilanteeseen liittyen

a) Epideeminen tilannekatsaus ja tartuntatilanteet

Liina Voutilainen alusti ajankohtaisesta COVID-19-tilanteesta (liite 3). Globaalisti tapausmäärä on uudelleen nousussa. Myös Euroopassa tapausmäärässä on hienoista nousua, mutta kuolemien määrä on laskussa. Euroopassa Omikron aallon laantuminen on pysähtynyt. Saksassa, Itävallassa ja Suomessa on todettu tapausmäärien kasvua. Sairaalahoido- ja tehohoitotapausten määrät kuitenkin laskussa. Testausmäärät ovat vähentyneet, positiivisten osuus on ollut laskussa. Suomessa perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa on potilasmäärissä hieman nouseva trendi. Erikoissairaanhoidon koronapositiivisista potilaista lähes kolmannes on hoidossa muusta syystä kuin koronan vuoksi, 30 % teho-osastoilla ja 32 % muilla osastoilla. Menehtyneitä on 15.3. 2022 mennessä 2719, ikä selittää edelleen koronakuolleisuutta, menehtyneiden mediaani-ikä 83 v. Rokottamattomilla sairaalahoidon ilmaantuvuus nousi joulutammikuussa Omikron variantin kiertäessä. Kuolemat olivat myös yleisempiä rokottamattomilla yli 70-vuotiailla. Jätevesiseurannan mukaan rna-määrä jätevedessä on pysynyt tasaisena, väestössä kiertää koronavirusta. Helsingin ja Espoon laskevat trendit ovat pysähtyneet. Testi-positiivisten osuus on noussut tammi-helmikuusta, nyt 42 %, testien määrä vähentynyt ja tapausmäärän lasku pysähtynyt. Omikron on edelleen valtavirus.

Keskustelussa todettiin, että tiedonsiirroissa tartuntatautirekisteriin on edelleen ongelmia, myös Hilmo-tiedoissa on havaittu ongelmia. Erilliskyselyt ovat hyödyllisiä, mutta tietoperustan tulisi olla rekisteripohjainen. Tietoja korjautuu takautuvasti rekistereihin, kyselyissä korjauksia ei saada.

Sairaalahoitoon hakeutuvista koronaoireisista enemmistö on rokotettuja. Teho-osastohoidon tarvetta on vain vähän. Sairaalahoito voi kuormittaa myös, jos jatkohoitopaikkoja ei ole tarjolla.

b) Koronarokottaminen - missä mennään

- a. Rokotteiden hankinta ja rokotustilanne**
- b. Rokottamisen jatkosuunnitelmat**

Mia Kontio alusti rokotustilanteesta (liite 4). Koronarokotuskattavuus ensimmäisen annoksen osalta on yli 90 %, toisen 87 % ja kolmannen annoksen osalta 62 %. Suurimmat tiedonsiirto-ongelmat rokotetiedoissa on selvitetty. 5-11-vuotiailla on nyt mahdollisuus saada kakkosannoksia. Tässä ikäryhmässä myös paljon tartuntoja, ja siksi rokotuksiin on hakeuduttu vähemmän. Tartuntojen määrä vaikuttaa myös kolmansiin annoksiin. Lasten ja nuorten osalta nuorimmassa ikäryhmässä on pienin kattavuus. Seuraava kattavuuden nousun mahdollisuus on koulujen alkaessa. Rokotteita on annettu enää vähän. Ensimmäisiä annoksia viikoittain noin 2000, toisia noin 15 000 ja kolmansia noin 20 000. Varastossa on 1,8 miljoonaa rokotetta, varastoa riittää. Novavax-rokotetta on annettu vain vähän, 250 rekisterissä. Novavaxille ei ole myyntilupaa kolmanneksi annokseksi. Euroopassa, mutta ei Suomessa, on tulossa käytettäväksi Modernan Spikevax 6-11-vuotiaille. Meillä käytössä oleva, tälle ikäluokalle vastaava tuote on Comirnaty. Sanofi-GSK rokotteen faasi 3 on valmistunut. Suomessa tätä vastaava, jo käytössä oleva tuote on Novavax. Verkkosivuja yksinkertaistetaan kevään aikana ja historiaa päätöksistä taulukoidaan.

Hanna Nohynek alusti rokottamisen jatkosuunnitelmista (liite 5). KRAR käsittelee 21.3.2022 kokouksessa neljänsien koronarokoteannosten tarvetta, kohderyhmiä, käytettävää rokotetta ja aikataulua. Suomesta on saatu rekisteritutkimuksen tuloksia ensimmäisten koronarokotteiden tehokkuudesta ennen Omikronin ilmaantumista ja sen aikana. Tutkimuksessa oli 900 000 henkilön ikästratifioitu aineisto, jossa kontrolloitiin sekoittavia tekijöitä. Suojateho oli hyvä yli 70 -vuotiailla myös Omikronin ollessa valtaviruksena. Tulosten perusteella neljänsistä annoksista päättämällä ei ole ollut kiire. Rekisteritutkimus on helposti päivitettävissä, sen avulla voidaan seurata rokotteen suojatehoa ajassa ja tulokset voivat vaikuttaa strategiaan ja ohjeistukseen. Tutkimuksessa voitiin huomioida vain koronan vuoksi sairaalaan joutuneet ja sulkea muut pois. Alkuperäiseen virukseen pohjaavista rokotteista yhdelläkään ei ole vielä myyntilupaa neljänneksi annokseksi. Varianttiräätälöidyistä rokotteista kehityksessä pisimmällä ovat Biontech Pfizerin rokotteet, joille hyväksyntä on tulossa aikaisintaan toukokuussa sekä Modernan mRNA-rokote. Jos neljänsiä rokotteita halutaan antaa nyt, käytetään nykyisiä rokotteita.

Ei keskustelua.

c) Lainsäädännön ja strategioiden ajankohtaiset

Pj kertoi lainsäädännön ajankohtaisista asioista. Väliaikaisia tartuntatautilain muutoksia saattaa olla tarve jatkaa. Nämä jatkoesitykset ovat parhaillaan tarkastelussa. Lisäksi TT-lakiin tehdään muutoksia sote-uudistuksen rakenteiden edellyttämällä tavalla.

Keskustelussa todettiin, että THL on 4.2.2022 antanut lausunnon koronarokotusstrategiaan liittyen. Lausunnosta on keskusteltu STM:ssä, mutta tietoa mahdollisista muutoksista strategiaan ei toistaiseksi ole. Todettiin, että strategia vaikuttaa tuleviin rokotuspäätöksiin. Todettiin myös, että toiminta on nyt osin ristiriidassa strategian kanssa.

TTNK kannattaa THL:n 4.2.2022 lausunnossaan esittämää johtopäätöstä koronarokotusstrategian muuttamisesta: Strategian ytimessä tulisi olla vakavien tautien, kuolemien ja menetettyjen elinvuosien ehkäisy. Sen sijaan tartuntojen ja tartuntaketjujen leviämisen ehkäisyä rokotuksin väestötasolla ei enää voida pitää perusteltuna tavoitteena. TTNK kannattaa myös lausunnossa ilmaistua tarvetta edellyttää SOTE-ammattilaisten Covid-19 -rokotuksia toistaiseksi. Hoito- ja hoivatyössä yksilötasolla saavutettu pienikin parannus tartunnan riskin vähentämisessä on lääketieteellisesti ja potilasturvallisuuden kannalta edelleen perusteltua.

6. SOTE-jaoston kuulumiset

Kirsi Skogberg alusti SOTE-jaoston työn etenemisestä (liite 6). Jaoston tehtävänä on edistää lainsäädännön muutoksia, joita hyvinvointialueiden muodostaminen edellyttää sekä olla toimeenpanon tukena. Jaostossa on kaikkien yhteistyöalueiden edustus, 2-3 edustajaa kustakin. Edustajia on myös muilta toimijoilta: MMM, Avi, Valvira, mikrobiologian laboratoriot, Ahvenanmaa, THL ja STM. TTNK/SOTE-jaosto nivoutuu sote-uudistuksen kansalliseen organisoitumiseen yhtenä teemaryhmänä ja "Palvelujen järjestäminen"-nimiseen valmisteluryhmään. Aikataulu on kireä, 10.2. oli ensimmäinen kokous ja 1.4 pykälät tulisi olla valmiina. Useita muita lakeja on huomioitava kun tartuntatautilakia käydään läpi. Pykälää käydään nyt läpi teemoittain. Toimeenpanon tukeen palataan huhtikuun lopulla. On tärkeää, että tartuntatautien torjunnan asiantuntemus otetaan hyvinvointialueiden suunnitteluun mukaan. Tästä tiedotetaan sairaanhoitopiirien tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä. Yhteistyöalueilla ei ole järjestämisvastuuta, mutta työnjaosta voidaan sopia sopimuksin.

Keskustelussa nostettiin esiin vaara, että tartuntatautilain asema sote-lakeihin verrattuna heikentää tartuntatautien torjunnan mahdollisuuksia ja työvälineitä. Vaikka organisoitumista ei säädetä tt-laissa, toiminnan sisältö ja tarve sekä perusterveydenhuollossa että erikoissairaanhoidossa säilyy. On tärkeää, että toimijoiden vastuut ja työnjako ovat jatkossakin selkeitä.

7. Muut mahdolliset asiat

Ei muita asioita.

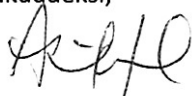
8. Seuraava kokous

Jatkossa kokoukset noin kerran kuussa. Kokoukset pidetään mahdollisesti hybridikokouksina. Kutsut lähetetään uudelleen kalentereihin.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.45.

Vakuudeksi,

Anni Virolainen-Julkunen
puheenjohtaja

Saara Salmenlinna
sihteeri

